

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2025

ΘΕΜΑΤΑ & ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

06 Ιουνίου, 2025

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ**



ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

ΩΘΗΣΗ

Αφειρηρία το μέλλον

Επιμέλεια: Ομάδα Οικονομολόγων
<https://www.othisi.gr/frontistirio/>

Παρασκευή, 6 Ιουνίου 2025
ΣΠΟΥΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΠΛΗΡ/ΚΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ**ΘΕΜΑ Α**

- A1.** Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη Σωστό, αν η πρόταση είναι σωστή, ή Λάθος, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.
- α.** Η αύξηση των δαπανών και η μείωση της φορολογίας αυξάνουν την παραγωγή και το εισόδημα της οικονομίας.
 - β.** Το μέσο μεταβλητό κόστος μεταβάλλεται ως μέγεθος πιο έντονα από το οριακό κόστος.
 - γ.** Αν η οικονομία βρίσκεται σε ύφεση και η ανεργία είναι αυξημένη, τότε ο προϋπολογισμός πρέπει να είναι ελλειμματικός.
 - δ.** Ο νόμος της φθίνουσας ή μη ανάλογης απόδοσης προϋποθέτει ότι κανένας συντελεστής παραγωγής δεν είναι σταθερός.
 - ε.** Στη φάση της κρίσης υπάρχει πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα και υποαπασχόληση παραγωγικών συντελεστών.

Μονάδες 15

Για τις παρακάτω προτάσεις **A2** και **A3** να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της πρότασης και δίπλα το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

- A2.** Ποιο από τα παρακάτω περιλαμβάνεται στις μεταβιβαστικές πληρωμές του κράτους:
- α.** οι δαπάνες για τους μισθούς των υπαλλήλων του κράτους.
 - β.** τα επιδόματα ανεργίας.
 - γ.** οι δαπάνες του δημοσίου για αγορά προϊόντων κάθε είδους.
 - δ.** οι δαπάνες του δημοσίου για ενοίκια κτιρίων.

Μονάδες 5

- A3.** Η ανεργία που οφείλεται στην αδυναμία των εργατών να εντοπίσουν αμέσως τις επιχειρήσεις με τις κενές θέσεις εργασίας και στην αδυναμία των επιχειρήσεων να εντοπίσουν τους άνεργους εργάτες ονομάζεται:
- α.** εποχιακή ανεργία.
 - β.** διαρθρωτική ανεργία.
 - γ.** ανεργία τριβής.
 - δ.** ανεργία ανεπαρκούς ζήτησης.

Μονάδες 5**ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

- A1.** α. -Σ, β. -Λ, γ. -Σ, δ. -Λ, ε. -Λ
A2. β
A3. γ

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Β

- B1.** Να αναφέρετε και να αναλύσετε τις σπουδαιότερες αδυναμίες του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (Α.Ε.Π.) ως δείκτη οικονομικής ευημερίας.

Μονάδες 25

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

B1. Το Α.Ε.Π. είναι ένα μέγεθος που μας πληροφορεί για την οικονομική ευημερία μιας χώρας. Το κατά κεφαλήν πραγματικό Α.Ε.Π. μετρά το βιοτικό επίπεδο της χώρας. Όμως, παρά τη σπουδαιότητα και χρησιμότητά του το Α.Ε.Π. παρουσιάζει ατέλειες και αδυναμίες, οι οποίες οφείλονται σε πολλές αιτίες. Οι σπουδαιότερες είναι:

1. **Το Α.Ε.Π. δεν περιλαμβάνει την αξία της παραγωγής που αφορά στην ιδιοκατανάλωση, γιατί αυτή δε γίνεται αντικείμενο αγοραπωλησίας.** Για παράδειγμα, το φαγητό που μαγειρεύει μια νοικοκυρά στο σπίτι δε διαφέρει καθόλου από το φαγητό ενός εστιατορίου. Και όμως, η προστιθέμενη αξία, με το μαγείρεμα που γίνεται στο σπίτι, δεν υπολογίζεται στο Α.Ε.Π.
2. **Το Α.Ε.Π. είναι ποσοτικός και όχι ποιοτικός δείκτης.** Η βελτίωση της ποιότητας, όταν δεν εκφράζεται στην τιμή, δεν καταγράφεται στο Α.Ε.Π.. Η ποιότητα, όμως, είναι εξίσου σημαντικός παράγοντας με την ποσότητα. Είναι σημαντικό επίσης να αναφερθεί ότι η ποιότητα ζωής, που προέρχεται, για παράδειγμα, από την καθαρή ατμόσφαιρα, είναι ουσιώδης παράγοντας για την υγεία και την πιθανή διάρκεια της ζωής, δεν περιλαμβάνεται όμως, δυστυχώς στους υπολογισμούς του Α.Ε.Π. παράγοντας για την υγεία και την πιθανή διάρκεια της ζωής, δεν περιλαμβάνεται όμως, δυστυχώς στους υπολογισμούς του Α.Ε.Π.
3. **Το Α.Ε.Π. αγνοεί τη σύνθεση και την κατανομή της παραγωγής.** Το Α.Ε.Π. εκφράζει το μέγεθος παραγωγής αλλά όχι και τη σύνθεση, δηλαδή το είδος των αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται. Η ευημερία όμως μιας οικονομίας σίγουρα επηρεάζεται, αν, για παράδειγμα, το ποσοστό παραγωγής που αντιπροσωπεύει πολεμικά αγαθά μεταβληθεί εις βάρος της σχέσης με τα καταναλωτικά αγαθά. Ένας άλλος παράγοντας που επηρεάζει την οικονομική ευημερία των πολιτών, αλλά δε εκφράζεται στο Α.Ε.Π., είναι η κατανομή της παραγωγής (εισοδήματος) ανάμεσα στα μέλη μιας οικονομίας. Η κατανομή αυτή όμως, αν βελτιώνεται ή χειροτερεύει, επηρεάζει θετικά ή αρνητικά αντίστοιχα τη ζωή των πολιτών. Όσο πιο ισομερής είναι η κατανομή του Α.Ε.Π. τόσο πιο ψηλό θεωρείται το βιοτικό επίπεδο μιας χώρας, γιατί μικραίνει το χάσμα μεταξύ πλούσιων και φτωχών.
4. **Το Α.Ε.Π. δεν συμπεριλαμβάνει την αξία των αγαθών και υπηρεσιών της παραοικονομίας.** Παραοικονομία είναι το μέρος της οικονομικής δραστηριότητας το οποίο αποκρύπτουν οι πολίτες από το κράτος, είτε επειδή θέλουν να αποφύγουν τη φορολόγησή της είτε επειδή είναι παράνομη, όπως; λαθρεμπόριο, ναρκωτικά κ.τ.λ. Όλες αυτές οι οικονομικές δραστηριότητες δεν καταγράφονται στο Α.Ε.Π. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί ότι οι ατέλειες αυτές του Α.Ε.Π. κάνουν προβληματική και τη σύγκριση του βιοτικού επιπέδου μεταξύ διαφόρων κρατών. Το μέγεθος της παραοικονομίας, για παράδειγμα, διαφέρει από χώρα σε χώρα, άρα και οι συγκρίσεις είναι προβληματικές.

ΟΜΑΔΑ ΤΡΙΤΗ

ΘΕΜΑ Γ

Μια οικονομία παράγει δύο αγαθά X και Ψ και απασχολεί όλους τους παραγωγικούς συντελεστές πλήρως και αποδοτικά με δεδομένη τεχνολογία όπως στον παρακάτω πίνακα. Είναι επίσης γνωστό ότι, όταν όλοι οι παραγωγικοί συντελεστές απασχολούνται στην παραγωγή του Ψ , τότε η οικονομία παράγει 160 μονάδες του αγαθού Ψ .

Συνδυασμοί ποσοτήτων	Αγαθό X	Αγαθό Ψ	Κόστος Ευκαιρίας αγαθού X (Κ.Ε. X)
A	0	;	;
B	80	120	1
Γ	;	80	2
Δ	140	;	;
E	150	0	

- Γ1. Να μεταφέρετε τον πίνακα στο τετράδιό σας και να αντικαταστήσετε τα ερωτηματικά με τις σωστές αριθμητικές τιμές, παρουσιάζοντας τους αντίστοιχους υπολογισμούς.
Μονάδες 5
- Γ2. Να εξετάσετε υπολογιστικά, με τη βοήθεια του κόστους ευκαιρίας, αν οι παρακάτω συνδυασμοί είναι εφικτοί ή ανέφικτοι και να δοθεί η οικονομική ερμηνεία για καθέναν από τους συνδυασμούς:
α. $X=40$ και $\Psi=150$.
β. $X=130$ και $\Psi=50$.
Μονάδες 8
- Γ3. Πόσες μονάδες από το αγαθό X πρέπει να θυσιαστούν για την παραγωγή των τελευταίων 50 μονάδων του αγαθού Ψ ;
Μονάδες 5
- Γ4. Μια βελτίωση της τεχνολογίας παραγωγής του αγαθού Ψ αυξάνει την παραγωγή του κατά 50% σε κάθε συνδυασμό. Ποιες θα είναι οι νέες ποσότητες του αγαθού Ψ σε κάθε συνδυασμό (μονάδες 5); Να απαντήσετε, χωρίς αιτιολόγηση αν το κόστος ευκαιρίας του X αυξάνεται ή μειώνεται. (μονάδες 2)

Μονάδες 7

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

- Γ1. Όταν όλοι οι συντελεστές παραγωγής απασχολούνται στην παραγωγή του Ψ τότε $\Psi=160$ και $X=0$

$$\begin{aligned} KE_{\chi_{A \rightarrow B}} &= \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = \frac{160-120}{80-0} = \frac{40}{80} = 0,5, \\ KE_{\chi_{B \rightarrow \Gamma}} &= 1 \Rightarrow \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = 1 \Rightarrow \frac{120-80}{X_{\Gamma}-80} = 1 \Rightarrow X_{\Gamma}-80 = 40 \Rightarrow X_{\Gamma} = 120 \\ KE_{\chi_{\Gamma \rightarrow \Delta}} &= 2 \Rightarrow \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = 2 \Rightarrow \frac{80-\Psi_{\Delta}}{140-120} = 2 \Rightarrow 80-\Psi_{\Delta} = 40 \Rightarrow \Psi_{\Delta} = 40 \\ KE_{\chi_{\Delta \rightarrow E}} &= \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = \frac{40-0}{150-140} = \frac{40}{10} = 4 \end{aligned}$$

Συνδυασμοί ποσοτήτων	Αγαθό X	Αγαθό Ψ	Κόστος Ευκαιρίας αγαθού X (Κ.Ε. X)
A	0	160	
			0,5
B	80	120	
			1
Γ	120	80	
			2
Δ	140	40	
			4
E	150	0	

- Γ2. α. Με τη βοήθεια του κόστους ευκαιρίας που παραμένει σταθερό μεταξύ των συνδυασμών θα υπολογίσουμε για $X=40$ τη μέγιστη ποσότητα του αγαθού Ψ. Θέτουμε έναν μέγιστο συνδυασμό $K(X=40, \Psi_K=;)$

	X	Ψ	ΚΕΧ
A	0	160	0,5
K	40	Ψ_K	
B	80	120	

$$KE_{\chi_{A \rightarrow B}} = KE_{\chi_{A \rightarrow K}} \Rightarrow 0,5 = \frac{160 - \Psi_K}{40 - 0} \Rightarrow 0,5 * 40 = 160 - \Psi_K \Rightarrow \Psi_K = 140$$

Επομένως ο συνδυασμός $X=40, \Psi=140$ είναι ανέφικτος διότι βρίσκεται δεξιά της ΚΠΔ, αφού για $X=40$ η μέγιστη ποσότητα του $\Psi=120$.

β. Με τη βοήθεια του κόστους ευκαιρίας που παραμένει σταθερό μεταξύ των συνδυασμών θα υπολογίσουμε για $X=130$ τη μέγιστη ποσότητα του αγαθού Ψ . Θέτουμε έναν μέγιστο συνδυασμό $K(M=130, \Psi_M=;)$

Έτσι ο πίνακας γίνεται:

	X	Ψ	KEX
A	120	80	2
M	130	Ψ_M	
B	140	40	

$$KE_{X \rightarrow \Delta} = KE_{X \rightarrow M} \Rightarrow 2 = \frac{80 - \Psi_M}{130 - 120} \Rightarrow 2 * 10 = 80 - \Psi_M \Rightarrow \Psi_M = 60$$

Επομένως ο συνδυασμός $X=130, \Psi=50$ βρίσκεται αριστερά της ΚΠΔ άρα είναι εφικτός με υποαπασχόληση (χωρίς πλήρη ή αποδοτική αξιοποίηση των συντελεστών παραγωγής) των συντελεστών παραγωγής αφού για $X=130$ η μέγιστη ποσότητα του Ψ που μπορεί να παραχθεί είναι $\Psi=60$.

Γ3. Οι τελευταίες 50 μονάδες Ψ είναι $160-50=110$. Θέτουμε έναν μέγιστο συνδυασμό $\Lambda(X=; \Psi=110)$. Με τη βοήθεια του κόστους ευκαιρίας που παραμένει σταθερό μεταξύ των συνδυασμών θα υπολογίσουμε τη μέγιστη ποσότητα του αγαθού X για $\Psi=110$.

	X	Ψ	KEX
B	80	120	1
Λ	$X;$	110	
Γ	120	80	

$$KE_{X \rightarrow \Gamma} = KE_{X \rightarrow \Lambda} \Rightarrow 1 = \frac{120 - 110}{X - 80} \Rightarrow X = 90$$

Αυτή είναι η μέγιστη ποσότητα X για $\Psi=110$. Έτσι όταν αυξάνεται η ποσότητα του Ψ από 110 σε 160 θα θυσιάστούν όλες οι 90 μονάδες του X .

- Γ4. Για να βρω τις ποσότητες του αγαθού Ψ αυξημένες κατά 50% εφαρμόζω την παρακάτω σχέση:

$$\Psi' = \Psi + \frac{50}{100}\Psi \Rightarrow \Psi' = \frac{150}{100}\Psi \Rightarrow \Psi' = 1,5\Psi$$

Έτσι ο νέος πίνακας παραγωγικών δυνατοτήτων γίνεται:

Συνδυασμοί ποσοτήτων	Αγαθό Χ	Αγαθό Ψ'	Κόστος Ευκαιρίας αγαθού Χ' (Κ.Ε. Χ')
A	0	240	0,75
B	80	180	1,5
Γ	120	120	3
Δ	140	60	6
E	150	0	

Το ΚΕΧ αυξάνεται αφού η αύξηση της ποσότητας του αγαθού Ψ με την ίδια ποσότητα του αγαθού Χ θα αυξήσει τη θυσία του Ψ αρα και το ΚΕΧ.

ΟΜΑΔΑ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΘΕΜΑ Δ

Η αγοραία συνάρτηση ζήτησης ενός αγροτικού προϊόντος είναι $Q_D = \frac{400}{P}$, $P > 0$

και η αγοραία συνάρτηση προσφοράς είναι $Q_S = 30 + P$, $P > 0$.

Δ1. Να υπολογίσετε την τιμή και την ποσότητα ισορροπίας στην αγορά του αγαθού.

Μονάδες 6

Δ2. Το κράτος εκτιμά ότι η τιμή ισορροπίας είναι χαμηλή και δεν εξασφαλίζει το εισόδημα των αγροτών. Για τον λόγο αυτό παρεμβαίνει στην αγορά του αγαθού και επιβάλλει κατώτατη τιμή P_K . Στην τιμή αυτή δημιουργείται πλεόνασμα 30 μονάδων προϊόντος.

α. Να υπολογίσετε την κατώτατη τιμή (P_K).

β. Να σχεδιάσετε ένα διάγραμμα στο οποίο να φαίνονται οι συναρτήσεις αγοραίας ζήτησης και προσφοράς, το σημείο ισορροπίας καθώς και η κρατική παρέμβαση.

Μονάδες 8

Δ3. α. Το κράτος αγοράζει το πλεόνασμα που δημιουργείται από τους παραγωγούς στην κατώτατη τιμή. Ποια είναι η επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού; (μονάδες 3)

β. Στη συνέχεια το κράτος πουλάει το σύνολο του πλεονάσματος σε αγορά του εξωτερικού στην τιμή των 15 χρηματικών μονάδων. Να υπολογίσετε την τελική επιβάρυνση του κράτους μετά την ενέργεια αυτή. (μονάδες 4)

Μονάδες 7

Δ4. Η παραπάνω πολιτική του κράτους με την επιβολή κατώτατης τιμής μετέβαλε τη συνολική δαπάνη ($\Sigma\Delta$) των καταναλωτών; (μονάδα 1) Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας. (μονάδες 3)

Μονάδες 4

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Δ1.

$$Q_D = Q_S \Rightarrow \frac{400}{P_E} = 30 + P_E \Rightarrow P_E^2 + 30 \cdot P_E - 400 = 0$$

$$\Delta = \beta^2 - 4 \cdot \alpha \cdot \gamma = 900 + 1600 = 2500$$

$$P_{E1,2} = \frac{-\beta \pm \sqrt{\Delta}}{2\alpha} = \frac{-30 \pm \sqrt{2500}}{2} \Rightarrow P_{E1} = 10 \text{ και } P_{E2} = -40, \text{ αρνητική απορρίπτεται}$$

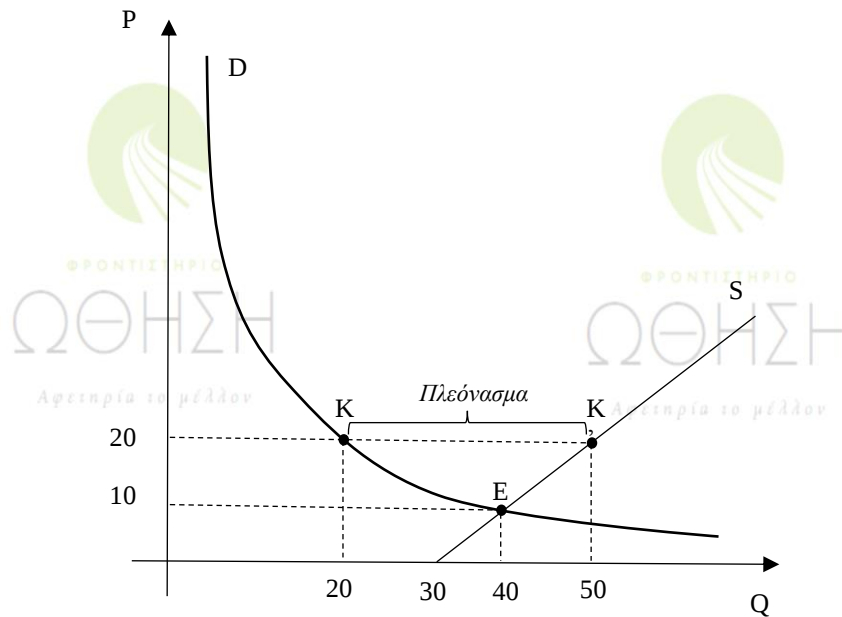
$$\text{Επομένως } P_E = 10 \text{ και } Q_E = 40$$

Δ2.

$$\alpha. Q_{S_{P_K}} - Q_{D_{P_K}} = 30 \Rightarrow 30 + P_K - \frac{400}{P_K} = 30 \Rightarrow P_K^2 = 40 \Rightarrow P_{K1} = 20 \text{ και } P_{K2} = -20$$

$$\text{Επομένως } P_K = 20$$

β. Η γραφική παράσταση της ισοσκελούς υπερβολής προϋποθέτει μελέτη της συνάρτησης και μονοτονία. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, όπως συμβαίνει σε άλλες γραφικές παραστάσεις του σχολικού βιβλίου, θα την απεικονίσουμε αξιοποιώντας τα σημεία της εκφώνησης.



Δ3.

α. Επιβάρυνση Κρατικού Προϋπολογισμού = $P_K (Q_{S_{PK}} - Q_{D_{PK}})$

$$\text{Για } P_K = 20 : Q_{D_{PK}} = \frac{400}{20} = 20$$

$$\text{Για } P_K = 20 : Q_{S_{PK}} = 30 + 20 = 50$$

$$\text{Επιβάρυνση Κρατικού Προϋπολογισμού} = P_K (Q_{S_{PK}} - Q_{D_{PK}}) = 20(50 - 20) = 600 \text{ χ.μ.}$$

β.

Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού από την πώληση όλου του πλεονάσματος σε τιμή $P' = 15$

$$P' (Q_{S_{PK}} - Q_{D_{PK}}) = 15(50 - 20) = 15 * 30 = 450 \text{ χ.μ.}$$

Επομένως η τελική επιβάρυνση του Κρατικού Προϋπολογισμού είναι:

$$\text{Αρχική Επιβάρυνση} - \text{Έσοδα από πώληση} = 600 - 450 = 150 \text{ χ.μ.}$$

Έτσι η τελική επιβάρυνση του Κρατικού Προϋπολογισμού είναι 150 χρηματικές μονάδες.

Δ4.

Υπολογίζοντας την E_D τόξου από το σημείο ισορροπίας (E) στο σημείο, έστω (K), που η τιμή είναι P_K η τοξοειδής ελαστικότητα προκύπτει:

$$E_{D_{EK}} = \frac{\Delta Q}{\Delta P} * \frac{P_E + P_K}{Q_E + Q_K} = \frac{20 - 40}{20 - 10} * \frac{10 + 20}{40 + 20} = -1$$

Επομένως η ποσοστιαία μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας είναι ίση με την ποσοστιαία μεταβολή της τιμής (σε απόλυτες τιμές), ώστε η συνολική δαπάνη των καταναλωτών να μην μεταβάλλεται.

Οι παραπάνω υπολογισμοί μπορούσαν να παρακαμφθούν μιας και από την θεωρία (σελίδα 33, σελίδα 44 1^η παράγραφο σχολικού βιβλίου) ισχύουν: κατά μήκος κάθε ισοσκελούς υπερβολής το γινόμενο $P \cdot Q$ δηλαδή η συνολική δαπάνη των καταναλωτών δεν μεταβάλλεται.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τα φετινά θέματα αξιολογούνται ως λιγότερο απαιτητικά σχετικά με το πλαίσιο των τελευταίων ετών, καλύπτοντας όμως μεγάλο εύρος της εξεταστέας ύλης και απαντώντας λεπτομέρειες της θεωρίας. Οι καλά προετοιμασμένοι μαθητές δεν θα αντιμετωπίσουν δυσκολίες.



Καλή επιτυχία!



ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

ΩΘΗΣΗ

Αφειρηρία το μέλλον